

נהורא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

גליון קיד - פרשת כי תצא תשפ"ב

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית

הוקם לעיני הגה"צ רבי משה בן רבי יוסף ויצ"ל אב"ד מורדא

נושאי השבוע ב"נהורא"

מה הגישה הנכונה?

שואלון ודורשין בחסידות: מהי העבודה בימי אלול, דאגה וחרדה או שמחה ואהבה?

עבודת האבילה

אש העבודה: מאבק שליטה בין הנשמה לגוף (ד) - הגדרת המטרות

דער שוית'ניק

תנו רבנן מעשה: דמותו הפלאית של רבי אקפיל חסיד תלמידו והש"ץ בהיכלו של מידות של רחמים.

אלה, כי הוא עושה זאת מתוך רצון 'לקבל' שכר ולהרוויח ולהשלים את עצמו, ולא הבין שמטרת החסד היא לצאת מעצמו ולהטות את נפשו להיות 'משפיע' לאחרים.

לצורך הבנת הדברים, נעמיד בקצרה את משנתו של הבעש"ט הק' (אור תורה פרשת עקב) וז"ל: "ולדבקה בו. הדבק במדותיו, רצה לומר מה הקב"ה משפיע אף אתה תהיה משפיע. עכל"ק.

כל זמן שהאדם רוצה 'לקבל', לקבל שכר או תענוג בתורה ובמצוות, לקבל סיפוק ממעשיו, לקבל כיבוד או כבוד, לקבל הערכה מאחרים, אף שהוא צדיק מוחלט, אבל ה'דרך' איננה נכונה, ובנוסף לכך יחיה כל חייו באכזבה ומפח נפש, כי אף אחד אינו מקבל את מה שסובר שמגיע לו.

רק כאשר ישנה את הדרך, ויטה את תנועת נפשו להשפיע כלפי חוץ, להעניק לכל סביבתו, לגמול חסד עם השכינה, לעשות נחת רוח לבוית"ש, לעזור לסייע ולשמח אחרים, באותה שעה עלה על הדרך הנכונה, ומתדבק ב'דרכיו' של מקום, מה הקב"ה ברא את עולמו רק להשפיע, להטיב, להיות רחום ותנון וכו', אף אתה תשתדל 'להשפיע' לאחרים.

לפיכך מה טוב באם יעשה כל אחד רשימה לעצמו, ויפרט מה הוא עושה במשך היום על מנת 'להשפיע' לאחרים. מה הוא משפיע בביתו, האם הוא רוצה תמיד רק 'לקבל' או שמא תנועת נפשו היא להשפיע תמיד. מה הוא משפיע לכל אחד מילדיו, האם רוצה רק לקבל מהם נחת ועזרה, או שמא משפיע להם מתוך רצון להשפיע, בלי שום תעורבות של רצון לקבל. מה הוא משפיע בבית המדרש, האם כשנכנס לבית המדרש הוא רוצה לקבל או שמא להשפיע, להעניק מילה טובה, לחפש איך אפשר לעזור, ולא להיות תמיד במצב של 'מקבל'. מה הוא משפיע לבני משפחתו, לקרוביו, להוריו, לשכניו, לידידיו. ואם לא מצא, יקבל על עצמו להשפיע, וכך ירגיל את נפשו להתפשט כלפי חוץ מתוך רצון להשפיע - "מה הקב"ה משפיע אף אתה תהיה משפיע".

כך הוא עולה על דרך המלך, ומתחבר להקב"ה על ידי 'הלכת בדרכיו'.

באותה שעה הוא מרוויח שפניו מאירות באור הרצון. הוא מגיע להשתתף בשמחה כאשר מצחו מפיך אור הרצון, הוא רוצה להאיר, לשמח, לעזור, לחזק ולתמוך, 'להשפיע', ולא מגיע מתוך רצון 'לקבל' התייחסות או כיבוד שאז הוא מתהלך תמיד ב'חסרון' שרוצה להתמלאות.

באופן כזה מתדבקים באור ה'כתר', להיות נדמה לקונו עם הארת הכתר והרצון, שרוצה להאיר ולהשפיע לאחרים, וכמו שכתב הרמ"ק ז"ל בספרו 'תומרו דבורה'.

בחדש אלול, כאשר רוצים לעורר את י"ג מידות של רחמים, שהם י"ג 'ארחין' ודרכים של הנהגת ה'כתר' והרצון העליון, אפשר לעורר על ידי שהולכים בדרכיו של מקום, מתדבקים באור ה'כתר' שרוצה להאיר ולהשפיע תמיד לאחרים באנפין נהירין, ללא חשבונות ו'דינים', אלא בהארת פנים, ברחמים גמורים, וכפי שמתנהג למטה - כך מתעורר למעלה הנהגת הרצון והרחמים העליונים ללא שום דין.

להרחבה ומראי מקומות - ראה בספר "אש המועדים" - אלול

להטות לבו לאחרים

יש יהודים שהולכים לפי ה'שולחן ערוך' בלי לזוז מאומה מקוצו של יו"ד. אשריהם ואשרי חלקם. וכאשר מאן-דהו מבקש מהם איזה טובה או עזרה, הם בודקים האם זה מסתדר להם על פי 'שולחן ערוך', האם יש הלכה שבמצב כזה צריך לעזור לאחרים, ואם לא מפורש כן בהלכה, הם משאירים אותו בצרתו, ופונים להם לדרכם.

יש לידע כי כמעט רוב 'הלכות דעות' הושמטו מה'שולחן ערוך', יש ביניהם מצוות עשה דאורייתא ולאין דאורייתא הנזכרים ברמב"ם, אך לא הובאו להלכה בשו"ע, והמג"א (סי' קנו סק"ב) מפרט לערך מ"ז הלכות נוספות הנוגעות ברובן לביין אדם לחבירו' שלא נזכרו בשו"ע, אך יש עוד כהנה וכהנה.

מדוע לא נזכרו הלכות אלו בשו"ע? יש אומרים כי אילו היה נזכר בשו"ע שיש מצווה דאורייתא לעשות 'חסד' לחבירו, לא היינו זוכים לקיים מצוה זו.

יתכן ואדם גומל חסד עם רעהו, מתאמץ כולו למען הזולת, אך את מצוות 'חסד' הוא לא קיים. ומדוע? כי התכוין באותה שעה לעשות מצוות עשה של חסד! כל כוונתו היתה לקיים רצון ה' ולעשות נחת רוח ליצורו, ודווקא כוונה זו - היא זו שגרמה לו שלא לקיים את המצווה בשלימותה.

שהרי, כוונת הבורא בעשיית 'חסד' היא שהאדם יטה את לבו כלפי חברו, ויפעיל את נפשו למען טובת הזולת, ואת זה לא קיים מיודעו. כל כוונתו היתה אך ורק לעשות מצווה 'טכנית' שנקראת חסד. ואילו נותן התורה חפץ דייקא בעשיית חסד כזו שהכוונה להטיב עם הבשר-ודם שעומד מולך ומשווע לעזרה, ולא בחסד שנועד לשם מצוה - בלתי לה' לבדו.

[ויש להדגיש כי כאן הובא רק הצד הראשון של המטבע, שיש לקיים רצון ה' ולגמול חסד - בגלל שרוצה להטיב עם העני ולתקן מידותיו ולהטות לבבו, שזו תכלית המצוה. אבל מלבד זה יש לזכור את הצד השני, שאם מקיים את מצוות חסד רק בגלל שלא יחא אכזר וכדי לתקן מידותיו, ולא עירב בזה את הכוונה לעשות רצון קונו ולקיים מצוות חסד, יש בזה ג"כ פגם גדול. ושני צדדים אלו נכונים ומשולבים כאחד].

שורש הדבר נעוץ בהסתכלות עקומה של אותם אנשים שעבודת ה' מצטיירת בעיניהם כדבר קשה שצריך להתעסק בו בפנים חמורות ובהשראה רוחנית גבוהה. הסתכלות זו תובעת מהם לפעול כל רגע ולהתעסק כל הזמן עם עצמם בפעילות רוחנית גבוהה ורצינית. עד שאינם מסוגלים לשבת כמה רגעים בהתפשטות הנפש ובביטול, להאיר פנים ולהלבין שיניים לחבריהם, או להתעסק בדבר גשמי לחלוטין, שאינה נכללת אצלם כחלק מ'עבודת השם'. אך רבותינו כבר הורו לנו את ה'דרך' איך לילך אחר שכינה, והוא על ידי שאנו משתדלים לעזור בקרבנו את מידת הרחמנות, להטות ליבנו לאחרים (עי' רמב"ן דברים י, יח).

להתדבק בדרכיו -

להיות 'משפיע' ולא 'מקבל'

נמצא א"כ, שיתכן שהאדם גומל כל היום חסדים, אך מעולם לא התהלך בדרכיו של מקום, הוא לא עלה כלל על המסילה המוליכה

נהורא מערביא

י"ג מידות בחודש אלול

לצורך התעלות מידות הרחמים בחודש אלול, נדרש מאיתנו להתנהג גם למטה בהארת הרחמים ולהתדבק ב'דרך' המיוחד של הקב"ה

הנהגת י"ג מידות של רחמים נתגלתה בימי חודש אלול, לאחר חטא העגל, כאשר משה רבינו עלה למרום ארבעים יום, ולימד אותו הקב"ה י"ג מידות של רחמים, ואמר לו: כל זמן שישאל חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם (ר"ה יד). מני אז, מתגלה הארת הרחמים והרצון בכל שנה ושנה בהגיע חודש אלול, בהם מאירים י"ג מידות של רחמים.

ברם, יש מרביתנו הראשונים (עי' ראשית חכמה שער הענה פ"א, ש"ה הק' עשרה מאמרות מאמר ז' אות קצה) הסוברים כי עצם הזכרת י"ג מידות של רחמים אין בכוחם לעורר את מידות הרחמים העליונות, אלא צריך לעורר אותם במעשיו, כשאנו מתנהגים במידות של רחמים, 'מה הוא רחום - אף אתה חנון' וכיוצא ב, וכמדויק בלשון הגמ' 'יעשו לפני כסדר הזה', עשה דוקא.

'דרך' - ללכת בדרכיו

התורה נחלקת לכמה וכמה חלקים, יש חלק הנקרא 'מצוה' ויש חלקים הנקראים 'חוק' 'משפט' 'עדות' וכיוצא ב. אחד מחלקים אלו נקרא 'דרך', והוא אינו מתייחס בפרטות על קיום המצוות, אלא על ה'דרך' הכללי של האדם (עי' רד"ק תהלים קיט, א). יתכן שהוא מקיים את כל התורה כולה, בהידור ובדקדוק, אך מידותיו אינן ישירות, הוא הולך בדרך לא טוב.

לאור כך, צריך מלבד קיום כל המצוות, לבדוק את ה'דרך', והוא מצוה מן התורה 'להלכת בדרכיו' (דברים כח, ט), וכמו שכתבו בספרי המצוות, שנצטוו ללכת בדרכיו של השי"ת, מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים - אף אתה גמול חסדים.

ב'דרך' זו, אנו פוסעים והולכים אחר השכינה, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה יד). מאי דתיב: 'אחרי ה' אלקיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה, והלא כבר נאמר: כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. אלא להלך אחר מדותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים, אף אתה הלבש ערומים.

כאשר אברך עוזר בביתו או מסייע למישהו אחר, ומרגיש הרגשה של בזוז זמן, ידע כי בשעה זו שעוזר לשני והולך בדרכיו של מקום הוא מקיים חלק בתורה שנקרא 'דרך', הוא עולה כעת על המסילה העולה בית-קל, ומתדבק בבורא יתברך.

זהו העבודה המוטלת עלינו בימי חודש אלול, לבדוק את ה'דרך' שלנו, האם אנו בכיוון הנכון, האם אנו מהלכים במסילה הנכונה - 'אחרי ה' אלקיכם תלכו', האם אנו מהלכים בדרכיו של מקום ומתדבקים במידותיו. כי אם אנו לא משקיעים בחלק המידות, אנו לא במסילה הנכונה.

מעשיהם של צדיקים
ודרכיהם בעבודת ה'

תגו רבנן מעשה

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'אגלי טל' וממשיעי 'אש החסידות'

דער שוית'ניק

השולחן, הריני שואב מהם קדושה ומלכות, מהרוחניות שלהם, ורק אחר כך יושב אני לסעוד ולאכול אותם...!

ראה רבינו הבעש"ט הקדוש כי עומד לפניו צדיק נשגב, אשר משנתו תואמת למשנת החסידות, להידבק באמונה האיתנה במציאות ה' ואחדותו, כי מלוא כל הארץ כבודו ואין עוד מלבדו, ובאותה שעה נקשרה נפשו בנפשו, עד שבא רבי קאפיל להסתופף בצל קדשו של רבינו הבעש"ט והיה לאחד האריות שבחבורתו הקדושה. מני אז נקרא בפי כל 'רבי קאפיל חסיד', הוא אבי שושלת בית קאסוב ויוזניץ, שכן בנו הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב - בעל 'אהבת שלום' הנהיג את עדת החסידים בחבל מארמרוש, ויסד את חצר הקודש שממנו תוצאות חיים עד עצם היום הזה.

דביקותו הרבה של של רבי קאפיל בה', ושויתו את ה' לנגדו תמיד, יחד עם קולו הערב אף נעים, הביאו לידי כך שמינה אותו רבינו הבעש"ט לשליח ציבור בהיכלו, בימים הנוראים. ואכן, אותו נוסח קדוש וכובש כל לב אשר שגור עד עצם היום הזה בקרב צאצאיו לשושלת בית יוזניץ וקאסוב, הוא הנוסח אשר בו השתפכה נפשו של קאפיל כאשר ירד לפני התיבה בבית תפילתו של רבינו הבעש"ט הקדוש, גם הניגון 'עוד יזכור לנו' מתוך תפילת המוספין של הימים הנוראים, נודע כלחנו של רבי קאפיל. והיה נכדו הרה"ק רבי חיים מאיר מוויזניץ - בעל 'אמרי חיים' אומר, שאת הנוסח הלזה גילו לו לרבי קאפיל מן השמים.

מידת דביקותו של רבי קאפיל חסיד ב'שויתו ה' לנגדי תמיד', עליה ידעו כל הבריות בעודו בחיים, נתגלתה במלוא עוזה ביומו האחרון עלי אדמות. באותה שעה נשגבה, כשהשיב רבי קאפיל את נשמתו ליוצרה, התאספו סביבו חברי ה'חברא קדישא', והחלו לעסוק בהכנת התכריכים בעבורו. אך כאשר שמעה הצדקנית את שיחתם נענתה ואמרה: 'אין צורך לתפור בעבורו תכריכים, הרי תכריכיו כבר מוכנים ומזומנים זה שנים רבות, רדו נא אל מרתף הבית, שם תמצאו אותם'. עשו החברים כדבריה וירדו למרתף, והנה לנגד עיניהם הגדהמות בור פתוח בצורה של קבר, ובתוכו תלויים התכריכים, לפליאתם כי רבה, הזדרזו ליטול את התכריכים, ומיד עלו בחזרה אל הבית, ושאלו את הרבנית לפשר הקבר שראו שם. סיפרה להם הרבנית, כשדמעות נקוות בעיניה: 'כל ימי חייו עלי אדמות, נהג בעלי דבר יום ביומו לרדת אל המרתף, להתעטף בתכריכים, ולשכב בקבר ההוא במשך כשעתיים, שם עסק בתורה ובאמירת פרקי תהילים...'

זכותו של הצדיק תגן עלינו ועל כל ישראל, שנזכה לנגוע באפס קצהו של מידה קדושה זו, לחיות עם הקב"ה בכל רגע ורגע, על אחת כמה וכמה בימים האלה, ימי ההכנה לראש השנה שבו 'אתם ניציבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם', וכל באי עולם עוברים לפני כבני מרוק, ימים שבהם נמליך אותו יתברך עלינו על כל העולם כולו, 'יודע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באו ה' אלוהי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה, אמן נצח סלה ועד.

לרגל הילולת הרה"ק רבי קאפיל חסיד ז"ל ע"ט - ט"ו אלול
עפ"י: 'כתר מלכות' יוזניץ

ופעם אחת, בעיצומה של תפילת שחרית, כשבא רבי קאפיל לפיוט 'ויברך דוד' ואמר בדביקות את הפסוק 'והעושר והכבוד מלפניך' פרצה מפיו התבטאות נוראה שהמיטה כל לב, וכה זעק: 'דאס איז מיין עשירות! דאס איז מיין כבוד! וואס איך בין זוכה אז איך דאווען פאר דיר!' (זהו עושרי זהו כבודי, שאני זוכה לעמוד ולהתפלל לפניך)!

אל מול פני הצדיק הלזה עמד רבינו הבעש"ט הקדוש בלילה ההוא, ליל שבת קודש, ונפעם למראה עיניו.

רבי קאפיל עמד שם סמוך לשולחנו הערוך, כשכולו אחוז בדביקות נפלאה, עיניו עצומות ומראהו כמראה הלפידים. הוא לא הבחין כלל באורח שנכנס אל הבית, אלא עמד ושוור בקולו הערב ניגוני ערגה וזמירות קודש לכבוד שבת המלכה, במשך שעתיים רצופות! כאשר בחלקם אף היה מפזז ומכרכר בכל עוז, בריקודים נלהבים אל מול השולחן, ורק כאשר סיים הבחין באורחו, נתן לו שלום והחזיר לו שלום, ובא עמו בשיחה נעימה, שהפכה עד מהרה לשיחה מעמיקה. בתוך שיחתם שאלו רבינו הבעש"ט לרבי קאפיל: 'מדוע הנך מזמר ומרקד בטרם ישתב לסעוד את סעודתך?!'

פתח רבי קאפיל את הסיודור שהיה מונח שם, דפדף בו עד שהגיע לסדר הזמירות של שבת, והראה לו לאורחו את הכתוב בזמר 'יום שבת קודש הוא': 'הבשר יין ודגים, ואל יחסר בתענוגים, ואם שלש אלה לפניו צגים'.

'נה', הסביר רבי קאפיל, 'כשמאכלי השבת, שהם מאכלי קודש המבוררים מכל סיג ופסולת, צגים ומונחים על

כמראה זריחת השמש על הארץ, כן מראה זריחת אורו של רבינו ישראל בעל-שם-טוב הקדוש, הוא 'אורו של משיח', שעליו נאמר (ירושלמי ברכות א. א.): 'כך היא גאולתן של ישראל, בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת'. אותו אור כי-טוב שהחל בנצנוציו בגלילות העיר קיטוב, היה מאיר והולך יותר, עם בואו של רבינו להתגורר בעיר קולומייא. ולמרות שניסה אותו צדיק להצניע את דרכיו מעיני כל חי, היו צדיקי הסביבה מרגישים ביקר תפארת גדולתו, ובאו אליו לדבקה בו.

בימים ההם, כשבת המלך בקולומייא, ויהי בליל שבת קודש, לאחר שקידש על היין, וטעם דבר-מה, עוד בטרם נטל דיו לסעודה, חש בלבו הטהור כי אור גדול מאיר בסביבתו, אור מופלא רום מעלה, והוא קם ויצא מביתו לחפש אחריו. היה הצדיק הולך וסובב בין סמטאותיה של קולומייא, עד שהגיע לבית קט וצנוע שבפאתי העיר, שמתוכו בקע קול שירה קדושה, ערבה ומלככת, שעצר את נשמתו ואת רגליו מלכת. לאחר שדפק על דלת הבית ונכנס אליו, הבין כי זהו האור הגדול שהרגיש, וכי מצא את שחיפשה נפשו.

היה זה הצדיק רבי יעקב קאפיל, שנודע למשגב בקרב כל תושבי הסביבה, הן יהודים והן גוים, ולהבדיל. ולמרות שהיה מתחבא אל הכלים, ועסק לפרנסתו בנייהול חנות קטנה, ידעו כולם כי איש קדוש הוא, חסיד המתחסד עם קונו ודבוק במציאות ה' בכל עת ובכל שעה. צועד היה רבי קאפיל במעלות הצדיקים, ונתקיים בו מאמר הסעיף הראשון של השולחן ערוך (אורח חיים א. א.): 'שויתו ה' לנגדי תמיד - הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים תמיד לפני האלוהים', עד שהיו מכנים אותו כל הבריות בחיבה: 'דער שוית'ניק', על שם הנהגתו בקודש, להעביר לעתים תכופות את ידו על עיניו ולומר בדביקות עילאית את הפסוק 'שויתו ה' לנגדי תמיד', כשאת התיבה הראשונה 'שויתו' השמייע בקול רם.

גם לימים, כשעבר רבי קאפיל להתגורר בעיר טיסמעניץ, והיתה דרכו לנסוע אל השווקים ואל הירידים שהתקיימו כפעם בפעם ברחבי הסביבה, כדי למכור את סחורתיו, שכללו בין היתר בדים שונים וצעפיים (פאטיילעס) שנהגו להתעטף בהם, אף-גם שם, ברחובות ובשווקים, נוהג היה להכריז את פסוקו. והיו כל הסוחרים, אף הגוים שבהם, מבינים כי איש קדוש ופלאי מהלך ביניהם, ומחזיקים אותו לאיש ישר ונאמן, שכדאי הוא לסחור עמו ואף להיוועץ בו בענייני משא ומתן. ואם אירע פעם שנעדר רבי קאפיל מן השוק היו הנכרים מסיחים לפי תומם: 'אק ניעמא שויתי, טא ניטשווא ני זינאטשיט' שתרגומו: 'אם בעל ה'שוית' לא בא, לא שווה היריד מאומה'.

ויותר ממה שהכירוהו הערלים מן השווקים, הכירוהו יהודי המקום מבית הכנסת, כאשר זכו לחזות בנועם עבודתו בשעת התפילה. באותה שעה בה עמד לפני ה', לא היה יכול להתאפק לכל הניציבים עליו, וגיצו אשו הפנימית פרצו מבעד למעטה הפשטות, ונפשו היתה משתפכת בכיסופים לוהטים כבן המתרפק על אביו שבשמים.

נשאר חיים בודדים גרישום

אור הבעש"ט
בבל פינה ובבל מקום

התקבלה תרומה מכובדת מאת הדיין הנכבד שליט"א
הרש"ק את האור הנשאל של ספרו אש החסידות ואש השבת
בכני המדרשות ברחבי ארץ הקודש

החזרו לבית אור החסידות ולתמיד סיל לצד אור החסידות
בסוויטות סיל 0250265558@gmail.com

מכתב יחיד זה יוצר על ידי המכונה המיוחדת

החזרו לבית אור החסידות ולתמיד סיל לצד אור החסידות
בסוויטות סיל 0250265558@gmail.com

מכתב יחיד זה יוצר על ידי המכונה המיוחדת

הגדרת המטרה

יש שאוכל גלידה של שלוש קומות - ועושה נחת רוח ליוצרו, ויש שאוכל פת במלח - ואפילו המלאך הקטן ביותר אינו מעוניין להביט עליו. השאלה היא מהיכן נובעות ההחלטות. אם ההחלטה מוכרעת במוח, לאחר מחשבה תחילה, הרי זו שייכת לנפש האלוקית. ואם ההכרעה מוכרעת מהבטן, מהמידות שבלב, הרי זו מצד הנפש הטבעית.

נפרדים ממנו הנפש הטבעית והנפש האלוקית, והוא מוצא את עצמו עם כח הבחירה בלבד, כפי שנתבאר בפרקים הקודמים].

איך אפשר לזהות ולהבחין איזו החלטה שייכת לשמונה אחוזים הללו, ואיזו החלטה שייכת לתשעים ושנים אחוזים שנשארו תחת ממשלת הנפש הטבעית?

התשובה היא, שאפשר לראות מהיכן נובעות ההחלטות. אם ההחלטה מוכרעת במוח, לאחר מחשבה תחילה, הרי זו שייכת לנפש האלוקית. ואם ההכרעה מוכרעת מהבטן, מהמידות שבלב, הרי זו מצד הנפש הטבעית.

זה הכלל: הנפש האלוקית משכנה במוח, והנפש הטבעית משכנה בלב.

כאשר יהודי כועס ח"ו, יש באותה שעה ויכוח בין המוח ללב. הלב כועס, כואב לו שחבירו פגע בו או גרם לו הפסד, והמוח מנסה להרגיע, הרי הכל מן השמים, הכל לטובה. קשה מאוד להגיע לשליטה מוחלטת של המוח, כי יש לנו נשמה מצומקת, בקושי מתגלה אצלינו ניצוץ קטן מתוך הנשמה. אבל כל יהודי ירא שמים יכול להבחין בוויכוח סמוי ונעלם המתרחש בתוך מערכת נפשו פנימה כאשר נפגע וכיוצא ב.

וכמו כן בנוגע לאכילה. אם האדם מחליט מראש, ועושה רשימה ברורה מה התפריט שלו לצורך קיום נפשו: "אני צריך לאכול כך וכך, ולפעמים נצרך עבורי להוסיף איזה מאכל מתוק", הריהו נגיש אל הסעודה מתוך החלטת המוח, מתוך החלטה של הנפש האלוקית שהתבוננה מה נצרך לה לצורך קיום הגוף כדי שיוכל לעבוד את השי"ת [מומלץ לעשות רשימה זו כשהוא שבע...]. באופן כזה, כל רגיר מתוך המאכל - הוא קודש קדשים העולה לריח ניחוח אשה לה'. כי כאשר יהודי אוכל - הנשמה אוכלת יחד עמו - באם כוונתו לשם שמים.

אבל אם לאחר הסעודה נזדמן לידו פרי נחמד למראה וטוב למאכל, והוא שולח ידו ואוכלו, ההחלטה באותה שעה נובעת מהלב, מהבטן, מהנפש הטבעית, אשר כמו כל בהמה מתאוה לאכול כל מה שרואה בעיניו. ואז נהפך המזון הזה למזון עבור הסטרא אחרא.

מסופר על בחור ששאל את האדמו"ר מאמשינוב שליט"א האם מותר לו לאכול קודם תפילת שחרית כי מרגיש חלישות הלב. והשיב לו שהוא יכול לאכול, אלא שיאכל פת עם נטילת ידים וברכת המזון...

ניתן לשער כי אותו בחור לא טרח עצמו ליטול ידים ולאכול פת, כי ההתעוררות לאכול באה מתוך שהיה רואה תמיד מגדנות ומיני מתיקה ונתאוה תאוה ומצא לעצמו תירוץ, אבל ברגע שצריך ליטול ידים ולברך ברכת המזון מוותרת הנפש הטבעית על כך. אילו היה החלטתו באה מהראש ולא מהבטן כי היה באמת מרגיש חלישות הלב, לא היה איכפת לו ליטול ידים ולאכול פת.

יש אנשים שרואים לפנייהם מאכל, ונדמים כאילו אחזם בולמוס, הם שוכחים היכן נמצאים וראשם ורובם בתוך הקערה, כסוס שראשו שקוע במספוא. ומאידך יש אנשים שהקערה מונחת לפנייהם, והם נשארים יצורי אנוש, רואים שהנפש הבהמית אינה שולטת עליהם לגמרי.

ככל שמתרגל להחליט מהראש ולא מהלב, רגיש שיש לו שליטה על כח הבחירה, הוא מגדיל בקרבו את כח המעצור וכח ההתאפקות, ומגביר את אחוזי השלטון של הנפש האלוקית על הנפש הטבעית.

ניתן לזלזל בחשיבותם של אותם חמשה אחוזים בודדים שהצליחה הנפש האלוקית להאיר בתוך האדם, אבל הקב"ה לא מצפה מאיתנו ליותר מכך. השאיפה שלנו היא להגיע לעשרים ואפילו שלושים, ואולי אפילו לארבעים מול שישים, אבל למעלה מכך - שייך רק ליחידים הדורות שקיבלו מדרגת 'צדיק' בדרך 'מתנה' מן השמים. אנו צריכים לשאוף לכך שהרי 'משביעים אותו תהי צדיק', ובכל זאת יש לידע כי דרגה זו אינה בדרך הטבע, ורק כאשר פועל בכל עת לעשות 'אתכפיא', לכוף שוב ושוב את רצונה של הנפש הטבעית, יכול להיות שיקבל את המתנה הזאת מן השמים,

וכך כתב בספר **התניא** (פרק יד): אף שיועד בנפשו שלא יגיע למדרגה זו באמת לאמיתו כי אם בדמיונות אעפ"כ הוא יעשה את שלו לקיים את השבועה שמשביעים תהי צדיק וה' יעשה הטוב בעיניו. ועוד שההרגל על כל דבר שלטון ונעשה טבע שני. וכשירגיל למאס את הרע יהיה נאמס קצת באמת וכשירגיל לשמח נפשו בה' ע"י התבוננות בגדולת ה' הרי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וכולי האי ואולי יערה עליו רוח ממרום ויזכה לבחי' רוח משרש איזה צדיק שתתעבר בו לעבוד ה' בשמחה אמיתית כדכתיב שמחו צדיקים בה' ותתקיים בו באמת השבועה שמשביעים תהי צדיק. עכ"ד.

ועל כן אין ליפול בחלישות הדעת כשרואים את הצלחת הגוף, כי הגוף שולט בקרבינו לפני הארת הנשמה. אין מה לחפש 'הצלחות' במלחמת היצר, ולעולם לא נוכל לסמן לעצמינו שום הצלחה, כי מלחמה תמידית היא. אלא צריכים ללכת שלב אחר שלב, להאיר בתוכינו יותר ויותר את אור הנשמה ואת תענוג העבודה האלוקית, עד שהגוף יקבל עליו את מרות הנשמה.

כל נקודה קטנה של הצלחה, היא נחת רוח גדולה במרומים וגורם שעשועים בעליונים. וכגון באם אחד מכעיס אותו, והוא מצליח לעצור את הכעס לכמה רגעים ורק אחר כך כועס, וגם עצם הכעס אינו באיכות גדולה כל כך. הנה מצד אחד יש כאן כשלון, שהרי לא הצליח לעצור ברוחו מלכעוס, אך מאידך יש כאן הצלחה גדולה, כי הנשמה קנתה לה אחיזה בנפשו, ואף כשכא לכלל כעס עדיין שלטה בו הנשמה כמה אחוזים, ונמצא שיש לו בתוך לבו משכן להשראת השכינה באופן מועט, וכי קלה בעיניך שהקב"ה שורה בתוך מעיו והוא נעשה היכל לצד הקדושה ומכין מקום בקרבו שיהא להקב"ה היכן לשכון כאן בעולם.

רק כך אפשר להתמודד בשעת מעשה נגד 'קנאה תאוה וכבוד', ורק כך אפשר לדעת שהכשלון ממתין עלינו בכל פינה וזוית, ואף אם נכשלנו - אין זה כשלון נחרץ, כי כך אנו מוטבעים.

מהיכן מגיעה ההחלטה? מהראש או מהבטן?

יש שאוכל גלידה של שלוש קומות - ועושה נחת רוח ליוצרו, ויש שאוכל פת במלח - ואפילו המלאך הקטן ביותר אינו מעוניין להביט עליו.

כדי להבין את הנקודה, יש צורך להגדיר את מפת הנפש הכללית.

ניקח לדוגמה יהודי שהצליח להאיר שמונה אחוזים של הנפש האלוקית בתוך מערכת נפשו. [מערכת הנפש - היא כח הבחירה, שזהו האדם עצמו, ולאחר שמתלק מן העולם,

רבים מאיתנו התחילו לטפס במדרגות - בכל הנוגע ל'עבודת האכילה', אלא שבשלב מסוים הבינו שהעבודה הזאת נמשכת ונמשכת, כל יום צריך התגברות מחודשת, וזה לא מביא אותם לשום תוצאה. הם לא הפסיקו להרגיש טעם במאכל, לא הפסיקו להתאוות אל תענוגי העוה"ז, ולא רשמו שום התקדמות. לאחר תקופה כזאת, אין חשק להמשיך ולהתאמץ יותר.

לפיכך צריך לחדד כאן כמה נקודות, ובעיקר להגדיר מהי המטרה, היכן היעד ששם אנו שואפים להגיע.

כל אחד מאיתנו מורכב מגוף ונשמה, ולכן קיימים אצלו שני מנועים בבת אחת, נפש אלוקית ונפש טבעית, זה מושך למעלה וזה מושך למטה - מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ' (קהלת ג, כא).

גם כאשר הנשמה התגבר, אבל הגוף נשאר כאן כל זמן שהאדם חי. והגוף רוצה לאכול, ויש לו תאוות, ומצב כזה נמשך עד לזיבולת בתייטא.

ארבעים מול שישים

רבי חיים ויטאל מביא בספרו **שערי קדושה** (ח"א פ"א) כי הנפש האלוקית יש בה ארבע תכונות: **ענוה, שתיקה, מיאוס התענוגים, ושמחה**. וכנגד זה יש לנפש הטבעית ארבע תכונות: **גאווה, שיחה בטלה, תאוות תענוגים, ועצבות**.

נמצא א"כ כי כל אחד מאיתנו יש בו את כל התכונות הללו, והשאלה היא: מי שולט על מי?

כשאדם נולד הוא נמצא תחת שלטון מוחלט של הנפש הטבעית, והוא דומה לבהמה לכל דבר, לא בהמה גסה המהלכת ברפת, אלא בהמה עדינה יותר, עם שכל, אבל עם כל הסימנים של בהמה - 'עיר פרא אדם יוולד' (איוב יא, יב).

הניצוץ הראשון של הנפש האלוקית מתחיל להכנס בשעת הברית, ואח"כ בשנת י"ג מופיע הנפש האלוקית בתוך הנער, אלא שיש כאן 'חזקת מרא קמא' של הנפש הטבעית ששלטה עד כה שלטון בלי מיצרים.

ולכן העבודה היא להתחיל להאיר את הנפש האלוקית בתוך האדם. אי אפשר לדחות ביום אחד את הנפש הטבעית, וגם אין יכולת כזו. השיטה היא להתחיל להאיר שלושה אחוזים בלבד של הנפש האלוקית בתוך האדם. עדיין נשאר כאן שליטה של תשעים ושבע אחוזים מצד הנפש הטבעית, אבל גם הנפש האלוקית יש לה מקום.

לאחר מכן מוסיפים עוד כמה אחוזים, הפעם מגיעים לתוצאה של שבעה אחוזים של הנפש האלוקית המאירה בתוך האדם. מדובר כאן בהצלחה אדירה!

האדם ממשיך להתאוות, לכעוס, לקנאות, אבל הכל נעשה באופן מואר יותר, וניכר שהנפש הטבעית אינה שולטת על האדם כמושלת בכיפה, אלא יש כאן כל הזמן עוד צד - של הנפש האלוקית.

כשיהודי כועס, הוא נשבר אח"כ בלבבו, איך כעסתי, וכי אין בי אמונה שהכל מן השמים, וכי איני יכול לשלוט על רוחי.

הוא אכן צריך לחזק עצמו באמונה ובתיקון המידות, אך לאמיתו של דבר יש כאן נקודה מאירה, כי אינו דומה כעס של גוי לכעס של יהודי. הכעס של גוי הוא חסר מעצורים, מאה אחוז כעס, אבל הכעס של יהודי מעודן יותר, רואים שיש כאן שליטה מסוימת של הנשמה האלוקית, הוא לא כועס במאת האחוזים, אלא רק תשעים וחמש אחוזים.

שאלת השבוע

בימי חודש אלול, אני עומד נבוך ותמה, האם ההתייחסות לימים אלו היא באופן של דאגה וחרדה (בהמשך ובדומה לימי בין המצרים), או שמא העבודה בימים אלו היא מתוך שמחה ואהבת השי"ת, מה הגישה הנכונה?

שאלת דודרשין בחסידות

רב שיח בעבודת ה'

ההשתקקות והחשק להקב"ה.

מאמר של הרב צבי פישל וינגרטן זצ"ל

ראש כולל "באר מנחם - קאלוב", משפיע בדרך תורת החסידות

אני לדודי - עבודה מתוך אהבה

והנה בפשטות צריך להבין את פירוש מילות "אני לדודי ולדודי לי", וכד הוינא טליא לא הבנתי את הטעם שהקב"ה נקרא דוד ולא אב... והנה בפשטות "דוד" היינו אוהב מלשון "ידידות", כי חודש אלול זה הזמן של גילוי האהבה בין עם ישראל להקב"ה, אולם ההתחלה היא בתחוננים לעורר את האהבה, ואמרו"ר הוה מרגלא בפומיה: "אני לדודי", אם אני אעשה כיכולתי - ככל שאני הקטן יכול, אזי יתקיים המשך האמור, "ודודי לי" כמה שהוא יכול, והרי הקב"ה הוא כל יכול...

ופירוש המילים "אני לדודי" שהוא מלשון חיבה ואהבה, היינו לאהוב את השי"ת פשוטו כמשמעו. ובפשטות צריך להבין, וכי מה שייך לנו אזובי הקיר לאהוב את הקב"ה, והרי כתבו בספרה"ק, 'זלא ישיגוהו משיגי הגוף', היינו שכל מי שיש לו השגות בגשמיות, אין ביכולתו להשיג גדלות השי"ת.

מאתו לא תצא הרעות

אלא נראה לומר כשם שלהיפך, כאשר לא הכל הולך כשורה, מיד יודעים מי הכתובת - הבורא ומנהיג לכל הברואים, ולפעמים מתעוררת בלב חלילה טענה מורגשת או בתן ההכרה - שהקב"ה לא אוהב אותי ח"ו, ועוד מחשבות ממין מגונה זה, וזהו עצת היצה"ר שבשעה שעוברת תקופה לא טובה על האדם, יהיה האדם משוקע לגמרי בתוך ההסתרה פנים' וחסרון הטוב, אם כן, לעומת זאת - כאשר ישנה תקופה טובה שעוברת על האדם, מדוע מניח האדם ליצר הרע למנוע ממנו להעמיק בטובות ובחסדים אשר עושה עימו הקב"ה ולזכור שהכל מאיתו יתברך?

על כן העבודה היא פשוט להפוך את הגישה, ושוחחתי פעם עם **משפיע חשוב** פה מפיק מרגליות, שזכה לקרב הרבה יהודים לאביהם שבשמים, אמרתי לו אל תדבר במועסטן, על כך שח"ו כל הצרות באים מהקב"ה, כיוון שעל ידי זה זה נראה כאילו שטובו של הקב"ה נסתר וגנוג בעלמא דאיתכסאי, ורק הצרות הם ממנו, ולכן יהיה יותר טוב אם תדבר על זה שכל הטובות כולם באים מהקב"ה, שהוא רחום וחנון וקרוב לכל קוראיו, וממילא יחיה האדם בזה שהקב"ה הוא כולו טוב, ודרך הטוב להיטיב, ולא בהיפך ח"ו.

התבוננות באהבת ה'

ועל כן ישתדל כל העולה במסילה, להשקיע את כל מחשבתו לעומקה ולרוחבה בטובו של ה' יתברך - בכל עת ורגע, שהוא תכלית הטוב ומאתו לא תצא הרעות, ולא להיזכר מהקב"ה רק

בתשעה באב, אלא "טעמו וראו כי טוב ה'" - להרהר תמיד כי הקב"ה הוא הטוב היחיד האמיתי, חסדו בלי גבול ובלי קץ, הוא נותן לי חיות בכל רגע מחדש, והוא מציל אותנו מכל הפגעים העומדים עלינו, ועל כל נשימה ונשימה תהלל קה, כל רגע שאני זוכה לעבוד את השי"ת, וכל מילה ומילה של התורה"ק אשר אני זוכה ללמוד - זה רק בחסדו ית"ש.

תכלית הדבר הוא, לא לחשוב כ"כ הרבה על הצרות, וכאשר חושבים על הטובות אשר עושה עימנו, ממילא אוהבים את הקב"ה כפשוטו, וכאשר אדם יחשוב שיש אחד - יחיד ומיוחד - שכל מה שיש לי זה רק ממנו, אשר גם אם אין לנו כל השגה והרגשה במהותו יתברך, יודעים אנו שמבלעדיו יתברך אין לנו עזרה וישועה, אז תחדור אור אהבת ה' ללבנו.

היוצא מזה, שעניינו של חודש אלול אחד הוא: הזמן לפתח ולגלות את האני לדודי, לפתח את האהבה ה' שיש בעצם בכל יהודי, וזה מתחיל בדברים הכי פשוטים, עצם הדבר שאני חי, שאנו נושמים, שיש לנו מה לאכול, ועיקר העיקרים -

שהקב"ה נתן לנו את התורה הק' והכנים את עצמו כביכול לתוך התורה והמצוות כמאמר זוה"ק "אנא נפשי כתבתי היבית"... וכאשר אדם יעמיק מחשבתו בזה, שאותו מלך גדול נורא אשר כל הגויים כאין כנגדו, וכל העולמות כאין ואפס נגדו, הוא בכבודו ובעצמו העמיד את עצמו בתורה והמצוות שמסר לנו, **מיד תפול עליו אהבה גדולה ועצומה לבורא יתברך שמו.**

אילו פינו מלא שירה כים ולשונינו רינה כהמון גליו וכו', אין אנו מספיקים להודות לקב"ה, אשר הוא חושב על כל יהודי ויהודי כיצד להטיב לו, כמו שרבינו **הבעש"ט הק' ז"ע** אומר שהקב"ה אוהב כל יהודי כמו אבא ואמא שאוהבים את בנם יחידים, אשר נולד אחרי הרבה שנות צפייה, וכמוכן שזה רק מישהו בעלמא, כי הנמשל הוא לאין קץ ולאין ערוך.

אהבת ה' ואהבת ישראל כרוכים יחד

ואם נחשוב על זה, אז בוודאי שתאיר בלבינו אהבה עצומה אליו ית', אולם עיקר הכלים שבהם אנו מכניסים את אהבת ה', הלא הם תורה ותפילה ובעיקר אהבת ישראל, כמו שרבינו **הבעש"ט הק' ז"ע** אומר שרק מי שאוהב באמת יהודי יכול לבוא באמת לאהבת ה', ויהודי צריך לאהוב לא בגלל המעלות שלו, אלא בגלל שהוא יהודי, ואם יעשה זאת זה סימן שהוא באמת שהוא אוהב את הקב"ה, ואם לא אז אין לו אהבת ה'.

והנה אהבת ישראל מתבטאת גם בטובות גשמיים כפשוטו, שגומל חסד עם בני ישראל, אולם אהבת ישראל האמיתית היא להתקשר יחד כשעובדים ביחד את הקב"ה, ואחדות זו מתבטאת בתורה ותפילה, שכאשר עובדים את הקב"ה ביחד כי אב אחד לכולנו, אי"כ זו היא אהבת ישראל.

וזו היא הגישה הראשונה שצריך לגשת עימה אל חודש אלול, שאני מכיר את רוב הטובות אשר הוא עושה עימנו, ולכן אני מתחיל יותר להתפלל בכוונה, יותר תורה בטהרה יותר, יותר מידות טובות.

היוצא מדברינו שעניינה של חודש אלול היא להתקרב להקב"ה דרך עבודה בשמחה ובהכרת טובו וחסדו הגדול, ולהתחבר אליו על ידי י"ג מידות של רחמים המאירים בחודש זה, שנעמיק בהם ונתחבר לטובו הגדול והאין סופי, ואז נזכה לעורר על ידי 'אתערותא דלתתא' זאת, את אור המלוכה היורד בחודש תשרי, לעבוד לפניו ביראה ופחד ולהמליכו באמת ובאהבה.

ונתגם זאת לשפת המעשה בראשי תיבות באידיש, "אובער לעבעדיק ווידער לעבעדיק", "אובער לחיים ווידער לחיים".

אולם כמוכן אין מקרא יוצא מכדי פשוטו, והר"ת שמקובל בכל תפוצות ישראל, זהו אני לדודי ודודי לי, וידוע מאמר רבינו **בעל התניא** שבחודש אלול מתגלה הבחינה של "אני לדודי" - אתערותא דלתתא, ובחודש תשרי זה "ודודי לי" - אתערותא דלעילא וצריך להבין, אם כן נמצא, כאשר מחלקים את הפסוק לפי ביאורו של בעל התניא, שרק "אני לדודי" יהיה מרומו במילת אלו? ויש לומר, שמכיוון שגם המשך הפסוק "ודודי לי" שמתגלה בחודש תשרי תלוי בעבודת התחוננים, - באותה עבודה נשגבה של חודש אלול, לפיכך גם החלק השני מרומו במילת אלול, כיון שהכל תלוי בהארת חודש זה ובאופן שגורמים בו אתערותא דלתתא על ידי

קוראי "נהורא" מוזמנים לשלוח שאלות ותשובות, רעיונות ומראי מקומות - הנוגעים לתורת החסידות, למערכת עד יום שני בערב.

את השאלות והתשובות אפשר למסור עד יום ב' בצהריים: בפקס 02-5702061 בטל. 02-5026558 או באימייל A33613613@gmail.com

לקבלת הגליון: אש החסידות העולמית, רח' קדושת ארון 8 בית שמש | טל. 02-5026558 | פקס 02-5702061 | אימייל A33613613@gmail.com